

TETANOZ, DİFTERİ (Td) veya TETANOZ DİFTERİ, BOĞMACA (Tdap)

AŞILARI

BİLMENİZ GEREKENLER

1. Niçin aşılanmalısınız?

6 yaş ve altındaki çocuklar rutin olarak tetanoz, difteri ve boğmacaya karşı aşılanmaktadır. Ancak daha büyük çocuklar, adölesanlar ve erişkinlerin de bu hastalıklardan korunmaları gerekmektedir. Td (Tetanoz, Difteri) ve Tdap (Tetanoz, Difteri, Boğmaca) aşıları bu korumayı sağlar.

TETANOZ çoğunlukla bütün vücutta ağrılı kas spazmlarına yol açar

- Çene kaslarının ertleşmesine neden olur, hasta ağızını açamaz ve yutamaz. Tetanoza yakalanan her 5 kişiden 1 i ölü.

DİFTERİ boğazın arka tarafında kalın bir zar oluşumuna yol açar

- Solunum problemleri, paralizi, kalp yetmezliği hatta ölüme neden olur.

BOĞMACA şiddetli öksürük atakları, kusma ve uyku bozukluklarına yol açar

- Aşırı öksürüğe bağlı kilo kaybı, inkontinans, kaburga kırıkları ve kendinden geçme yapabilir. Boğmacaya yakalanan adölesanların %2 si, erişkinlerin %5 i hastaneye yatmak zorunda kalır veya zatürre gibi komplikasyonlara maruz kalır.

Bu 3 hastalık da bakteriler tarafından oluşturulur. Difteri ve boğmaca insandan insana bulaşır. Tetanoz mikrobu kesi, çizik veya yaralardan vücuda girer.

Aşılardan önce her yıl ABD de ortalama 1300 tetanoz ve 175000 difteri vakası görülmekteydi. Aşıların uygulanmasından sonra tetanoz vakaları %96, difteri %99,9 azaldı.

2005 den önce sadece 7 yaş altındaki çocuklara boğmaca aşısı yapılabiliyordu. 2004 de ABD de adölesanlarda 8000 , erişkinlerde 7000 boğmaca vakası tespit edilmişti.

2. Td ve Tdap aşıları

- Td aşısı yıllardır kullanılmakta ve tetanoz ve difteriye karşı koruma sağlamaktadır.
- Tdap 2005 de lisans almıştır. Adölesan ve erişkinleri bu 3 hastalığa karşı korumak için uygulanan ilk aşıdır.

Not: Şu anda Tdap bir kişiye yaşam boyu sadece 1 kez yapılmak üzere lisanslı olup Td nin her 10 yılda bir veya gerekirse daha sık yapılması önerilmektedir.

Bu aşılar 3 şekilde kullanılabilir: 1) çocukken DTaP veya DTP aşılarının hepsini yaptırmamış olanların aşılarını tamamlamak için, 2) her 10 yılda bir tekrar dozu olarak, 3) bir yaralanma sonrası tetanoz enfeksiyonundan korunmak için

Td & Tdap Vaccines-Turkish (11/18/08)

3. Hangi aşı ve ne zaman?

Rutin: 11 – 18 yaş arasındaki adölesanlar

- Çocukken DTaP veya DTP ile aşılanıp henüz Td tekrar aşısı yapılmamış adölesanlara önerilmektedir. Tercih edilen yaş 11-12 dir.
- Boğmacaya karşı koruma sağlamak için Td ile tekrar aşısı yapılmış adölesanlara da Tdap önerilmektedir. Td ile Tdap arasında 5 yıl ara olması önerilmekte ise de şart değildir.
- Çocukken aşılaması yarım kalmış adölesanların aşı serisi Td ve Tdap kombinasyonları ile tamamlanmalıdır.

Rutin: 19 yaş ve üzerindeki erişkinler

- Bütün erişkinlere her 10 yılda bir Td tekrar aşısı yapılmalıdır. 65 yaş altında olup hiç Tdap yapılmamış olanlar ilk tekrar dozunda bu aşığı kullanmalıdır.
- 1 yaş altında bir çocukla veya hamile olma olasılığı olan bir kadınla yakın temasda olacak 65 yaş altındaki erişkinlere bir doz Tdap yapılmalıdır. Son Td dozundan sonra en az 2 yıl beklemek önerilse de şart değildir.
- Hastanelerde veya kliniklerde hastayla direk teması olan sağlık çalışanlarına bir doz Tdap yapılmalıdır. Son Td dozundan sonra en az 2 yıl beklemek önerilse de şart değildir.

Hiç Tdap yapılmamış yeni doğum yapmış annelere doğum sonrası mümkün olan en kısa zamanda Tdap yapılmalıdır. Hamilelik sırasında aşı yapılması gerektiğinde Tdap yerine Td yapılması önerilmektedir.

Yaralanma Sonrası Korunma

Ciddi bir kesi veya yanık sonrası tetanoz enfeksiyonunu önlemek için Td veya Tdap yapılması gerekebilir. Hiç Tdap yapılmamış kişilere Tdap önerilir. Tdap bulunamazsa veya - daha önceden bir doz Tdap yapılmış olanlara, - 7 – 9 yaş arasındaki çocuklara - 65 yaş ve üstündeki erişkinlere Td yapılmalıdır. Tdap ve Td diğer aşılarla aynı anda yapılabilir.

4 Bazı kişiler aşı olmamalıdır veya beklemelidir

- Şimdiye kadar DTP, DTaP, DT veya Td sonrası hayatı tehdit eden bir allerjik reaksiyon geçirenlere Td veya Tdap yapılmamalıdır.
- Daha önce herhangi bir aşı bileşenine karşı ciddi allerji öyküsü de aşı yapılmaması için bir nedendir. Daha önceki bir aşıya karşı ciddi bir allerjik reaksiyon geçirdiyeniz bunu doktorunuza söyleyiniz.
- DTP veya DTaP dozundan sonraki 7 gün içinde aşı harici bir nedeni bulunamayan koma veya uzun süren veya mükerrer konvülsiyonu olan kişilere Tdap yapılmamalıdır (Bu kişilere Td yapılabilir).

- Sağlık görevlinize aşı yapılacak kişinin:
  - epilepsi veya başka bir sinir sistemi hastalığı,
  - daha önceki bir DTP, DTaP, DT, Td veya Tdap aşısından sonra ciddi şişlik veya ağrı,
  - Guillain Barre Sendromu (GBS) olup olmadığını söyleyin.

Tdap veya Td aşısı yapılacağı gün orta veya ciddi bir hastalığı bulunan kişiler iyileşinceye kadar beklemelidirler. Hafif hastalığı veya ateşi olanlar aşılanabilir.

5 Tdap ve Td aşılarının riskleri nelerdir?

Her zaman, bir aşının ilaçlara benzer şekilde şiddetli allerjik reaksiyonlar gibi ciddi problemlere neden olabileceği bilinmelidir.

Tetanoz, difteri veya boğmaca hastalıklarına yakalanmak aşı olmaya göre daha risklidir.

Td ve Tdap aşıları sonrası bildirilen problemler aşağıda belirtilmiştir.

Hafif problemler

(Hissedilebilir ancak aktiviteyi engellemez)

Tdap

- Ağrı (4 adölesanın 3 ünde ve 3 erişkinin 2 sinde)
- Kızarıklık veya şişlik (5 te 1 oranında)
- 100.4°F ı bulan ateş (25 adölesanın 1 inde ve 100 erişkinin 1 inde)
- Baş ağrısı (10 adölesanın 4 ünde ve 10 erişkinin 3 ünde)
- Yorgunluk (3 adölesanın 1 inde ve 4 erişkinin 1 inde)
- Bulantı, kusma, ishal, karın ağrısı (4 adölesanın 1 inde ve 10 erişkinin 1 inde)
- Titreme, vücut ağrıları, eklem ağrıları, döküntü, şişmiş bezeler (seyrek)

Td

- Ağrı (10 da 8 oranında)
- Kızarıklık veya şişlik (3 te 1 oranında)
- Hafif ateş (15 te 1 oranında)
- Baş ağrısı veya yorgunluk (seyrek)

Orta derecede Problemler

(Aktiviteyi etkiler fakat tıbbi müdahale gerektirmez)

Tdap

- Enjeksiyon yerinde ağrı (20 adölesanın 1 inde ve 100 erişkinin 1 inde)
- Kızarıklık veya şişlik (16 adölesanın 1 inde ve 25 erişkinin 1 inde)
- 102°F ı geçen ateş (100 adölesanın 1 inde ve 250 erişkinin 1 inde)
- Baş ağrısı (300 de 1 oranında)
- Bulantı, kusma, ishal, karın ağrısı (100 adölesanın 3 ünde ve 100 erişkinin 1 inde)

Td

- 102°F ı geçen ateş (nadir)

Tdap veya Td

- Aşının yapıldığı kolda aşırı şişlik (100 de 3 oranında).

Td & Tdap Vaccines-Turkish (11/18/08)
Translation provided by Mustafa Kozanoglu, MD, and
Murat Serbest, MD, of Adana, Turkey

Şiddetli problemler

(Normal aktiviteleri yapamaz; tıbbi müdahale gerekir)

Tdap

- Klinik çalışmalar sırasında iki erişkinde sinir sistemi problemi oluştu. Bunlara aşı neden olmuş veya olmamış olabilir. Bu problemler kendiliğinden iyileşti ve kalıcı bir zarar oluşmadı.

Tdap veya Td

- Aşının yapıldığı kolda şişlik, şiddetli ağrı ve kızarıklık (nadir). Ciddi allerjik reaksiyon her aşından sonra olabilir. Bir milyon doz aşıda 1 den azoranda böyle reaksiyonlar olduğu tahmin edilmekte.

6 Orta veya şiddetli bir reaksiyonda neler olur ve ne yapılmalıdır?

Nelere bakmam gerekir?

Yüksek ateş veya davranış değişikliği gibi olağan olmayan bir durum var mı, bakın. Şiddetli allerjik reaksiyonun bulguları solunum sıkıntısı, seste boğukluk veya wheezing, deride kabarıklıklar, solukluk, halsizlik, çarpıntı veya baş dönmesi olabilir.

Ne yapmalıyım?

- Bir doktor çağırın veya hemen aşı yapılan kişiyi doktora götürün.
  - Doktorunuza ne olduğunu, ne zaman olduğunu ve aşının zamanını söyleyin.
  - Sağlık görevlinizden Aşı Yan Etki Rapor Sistemi'nin (VAERS) formunu doldurmalarını isteyin veya kendiniz 1-800-822-7967 nolu telefondan VAERS'i arayın veya www.vaers.hhs.gov adresindeki web sitesine girin.
- VAERS tıbbi tedavi konusunda bilgi sağlamaz.

7 Ulusal Aşı Sonrası İstenmeyen Etki Yardım Programı

Bir aşıya karşı ciddi bir reaksiyonu olanların tedavi ve bakım ücretlerini ödemelerine yardımcı olmak amacıyla bir federal program oluşturulmuştur.

Program hakkında daha fazla bilgi almak için 1-800-338-2382 yi arayın veya www.hrsa.gov/vaccinecompensation web sitesini ziyaret edin.

8 Daha çok bilgiyi nereden alabilirim?

- Sağlık görevlinize sorun. Size aşı paketleri içindeki açıklamaları verebilirler veya diğer bilgi kaynaklarını önerebilirler.
- Mahalli veya eyalet sağlık birimlerini arayın.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC) ile temas kurun:
  - 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO) yi arayın veya
  - CDC'nin www.cdc.gov/vaccines web sitesini ziyaret edin.

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES
Centers for Disease Control and Prevention National
Immunization Program